

Romano hangos

10.

ROMSKÝ HLAS – ČTRNÁCTIDENÍK ROMŮ V ČESKÉ REPUBLICE

ROČNÍK 12 • ČÍSLO 7 • VYŠLO 1. ČERVNA 2010

zprávy

KRUPKA – Velký rozruch vzbudilo přepadení bílého školáka dvěma romskými adolescenty v severočeské Krupce. Chlapce chtěli okrást a nemilosrdně ho zbili, prý aby poznal to, co Cikáni v koncentracích. Případ vyvolal diskusi a srovnávání s útokem ve Vítkově. Závěr obecně sdílený zatím vyznívá, že útok romských chlapců je zbabělý a trestuhodný, není však pokusem o rasovou vraždu. „Odsuzujeme jakékoliv rasistické násilí. Je to pro nás naprosto nepřijatelné. V nejbližší době se sdružení Romea ve spolupráci s právníky bude snažit kontaktovat matku napadeného a nabídneme jim bezplatnou právní pomoc,“ uvedl ředitel Romea Zdeněk Ryšavý.

OLMOUC – Na festivalu Divadelní Flóra uvedli 19. května herci Slovákckého divadla inscenaci Cikáni režiséra Jana Antonína Pitínského. Inspiruje se příběhem Karla Hynka Máchy. Hra znovu uvede v červnu další festival v Hradci Králové.

OPAVA – Domov tří romských rodin v Rybářské ulici se stává znovu cílem neznámých žhářů. Poslední útok se odehrál v noci na 15. května. Několik mladých lidí přitáhlo před dveře domu kontejner a zapálilo ho. Při tom vykřikovali rasistická hesla.

OSTRAVA – Při procesu s vítkovskými žháři se klíčový svědek bojí mluvit kvůli obavám ze msty. Je jím mladý dobrovolný hasič, který dříve uvedl policisty na stopu žhářů. Od soudu odešel bočním východem. Matka Natálky nechtěla mluvit před žháři. Otec Natálky však vypovídal bez obav.

BRNO – Podmíněnými tresty potrestal brněnský, městský soud čtyři členy Dělnické strany sociální spravedlnosti kvůli jejich loňským projevům na 1. máje. Obžalovaní musí zaplatit celkem 100 000 korun. Předseda strany Tomáš Vandas odešel se čtyřměsíčním podmíněným trestem. (www.romea.cz, kh)

Noc v muzeu: Housle, expozice, goja i marikl'a

Osádka Muzea romské kultury se návštěvníkům představila v tradičních krojích.

Klavírista Petr Vašíček s Janou Horváthovou při hudební produkci, na nádvoří se zatím peklo a smažilo...

BRNO – I letos otevřelo Muzeum romské kultury 15. května veřejnosti dveře dokořán do dlouhých večerních hodin u příležitosti svátku muzejních nocí. Letos jste se mohli naučit romské písničky, vytvořit si vlastní obrázek z barevných sypaných písků, poslechnout si romskou lidovou muziku ze slovenské Hrochotě nebo se podívat na tradiční romské oděvy při jedné z módních přehlídek. K tomu všemu bylo možné zakusovat tzv. goju, plněné střívkó, nebo marikl'u, placku s povidlím.

Text a foto: MRK, Lenka Grossmannová

z obsahu

Po Brně i Karviná

Den Romů tam oslavili 17. dubna
strana 2

Nikam nepatří, tak řadí

Neonacistům chybí širší skupina
strana 2

Ondřej Giňa P. Pečinkovi

Ovládá šéfredaktora anticikanismus?
strana 3

Pavel Pečinka O. Giňovi

Ovládá aktivistu separatismus?
strana 3

Kdo kdy slyšel o Dekádě?

Anketa o jednom velkém projektu
strana 4, 5

Tenkrát na východě...

Fotostrana z romských osad
strana 6

Lukáš Lhot'an: Míra hříchu je stejná u Romů i Arabů

Reaguje na protimuslimské letáky rozvěšované v brněnských ulicích krajní pravici, vstupuje do mediálních polemik o islámu, chodí přednášet o Alláhovi. Nenosi však plnovous a z jeho češtiny není cítit žádný arabský přízvuk. Lukáš Lhot'an k islámu konvertoval. S tímto ne zrovna typickým Brňanem jsem hovořili také o trochu výjimečném tématu – o Romech muslimské víry.

Jak se dostane Čech z Brna k víře v Korán? Není to od vás trochu póza?

Mně osobně k islámu přivedl zájem o teologii Boha a zklamání ze systému současného křesťanstva, který má blíže k modloslužebnictví a farižejství než k Ježíši Kristu či Bohu. Víte, póza by to byla, pokud bych chtěl absolutně zavrhnout svou českou identitu ve prospěch nějaké vir-

tuální identity rádobý muslimské – tj. nahradit českou kulturu cizí. Věřit upřímně v islám neznamena vzdát se své české identity, ale znamená snažit se žít v souladu s Bohem. Tedy pokud někdo má rád českou kuchyni, kulturu apod., nemusí se jí vzdát, stačí pouze, když nebude porušovat určitá pravidla daná Bohem. Osobně nemám rád ten typ lidí, kteří si myslí, že vyznávat ně-

jakou víru znamená vzdát se absolutně své identity a nahradit ji identitou cizí.

Kolik členů a sympatizantů má vaše organizace? Jsou to spíš Češi nebo cizinci?

Naše občanské sdružení má 10 aktivních členů a několik desítek příznivců a podporovatelů v celé ČR.

Pokračování na str. 7

zaznamenalí jsme

PRAHA – ČSSD vyhrála se ziskem 22,08 procenta letošní parlamentní volby. Šanci na sestavení výrazně většinové koalice ale má druhá ODS, pro kterou hlasovalo 20,22 procenta voličů. Třetí skončila TOP 09 se ziskem 16,7 procenta, čtvrtá je KSČM s 11,27 procenta a pátá strana Věci veřejné, která získala 10,88 procenta. Volební účast dosáhla 62,6 procenta. Zcela propadla KDU-ČSL s konečným ziskem 4,39, stejně jako Strana zelených. Pro tu hlasovalo 2,44 procenta voličů. Dělnická strana sociální spravedlnosti (DSSS), za kterou kandidovala celá řada neonacistů, neuspěla a nepřekročila hranici 1,5 %, která by jim zajistila příspěvek na úhradu volebních nákladů ve výši až 8 milionů korun. Získala 1,14 %. V Chanově drtivě zvítězila Suverenita Jany Bobošíkové, která získala 61,4 procenta, následovaly ČSSD (28,07 %), KSČM (6,14 %) a ODS (2,63 %). Volební účast v Chanově byla pouhých 13 %. Na litvínovském sídlišti Janov zvítězila ČSSD se ziskem 33 procent hlasů, druhá KSČM (13,6 %), třetí skončila extremistická DSSS (11 %), VV (9,5 %), ODS (4,7 %). Volební účast zde byla přes 37 procent. V ústecké čtvrti Předlice získala ČSSD skoro 50 procent hlasů, VV 11,6, ODS 9,7, KSČM 9 %, TOP 09 6,33 procent. Volební účast zde byla 28,18 %.

PRAHA – Vedení strany Věci veřejné rozhodlo těsně před volbami o vyloučení Josefa Horvátha, který byl trojkou strany v Ústeckém kraji. Horváth prý neuposlechl výtku, že vylepuje plakáty načerno. Horváth, který vede ústeckou organizaci strany, to označil za nepravdivé informace. „*Jako člověk, který je v politice především z důvodu ochrany sociálně slabých a také národnostních menšin, jsem čelil permanentním snahám učinit z Věcí veřejných regionální odnož pražských podnikatelských zájmů a rezignovat tak na samostatnou politiku se sociálním rozměrem,*“ uvedl Horváth.

BUDAPEŠT – Předseda extrémně pravicové strany Jobbik Gábor Vona složil 14. května na ustavující schůzi maďarského parlamentu poslanecký slib ve vestě, která je součástí stejnojmenného soudem zakázaného polovojské Maďarské gardy. Jobbik má nyní ve 386členném parlamentu 47 poslanců.

BRNO – Zastupitelé města po počátečním váhání schválili 11. května vyhlášku, kterou se zakazuje pít alkoholu a žebrání. Hříšníci budou předvoláváni k přestupkové komisi. Těžko říct, zda vystoupení pouličních umělců budou posuzována jako žebrání či hudební produkce.

PRAHA – Legislativní rada vlády se 20. května vyslovila proti návrhu věcného zákona o Agentuře pro sociální začleňování v romských komunitách, a to poměrem 7:6 hlasům. Vládní zmocněnec Michael Kocáb vzal návrh před vyslovením zamítavého stanoviska zpět.

BRATISLAVA – Centrum Infostat zveřejnilo 12. května informaci, že Romové na Slovensku by měli do 15 let tvořit zhruba desetinu populace státu. Z nynějších 430 000 by jich mělo být asi 550 000. Národnostní většinou se však ani později nestanou. Porodnost Romů bude prý klesat.

BRNO – V pátek 21. května se také Brno rozloučilo se zemřelým Otakarem Motejlem. Ve velkém sále jeho kanceláře zazněla i jedna zajímavá myšlenka, se kterou se naše redakce chce s vámi rozdělit. Připomněl ji Břetislav Rychlík: „*Cítit se ombudsmanem a být jím je rozdíl. Je to takový rozdíl, jako kdyby se člověk, co občas vlezl do bazénu, cítil být hasičem.*“ Byla to odpověď na výtku Václava Klause, že úřad ombudsmana je trafikou, protože on sám se cítí být ombudsmanem. Ukázalo se, že Otakar Motejl byl i mimořádně vtipným člověkem, vedle nesporných kvalit právních i lidských.

PRAHA – Naši redakci se podařilo zjistit, že vládě předložená Strategie boje proti sociálnímu vyloučení autorů Gabala a Viška, dosud nepřijatá, která byla předmětem velmi šířavé kritiky ze strany Romů a konečně i našich novin, došla podstatnější změny hlavně v kapitole Vnitřní bariéry romského prostředí, které by měly bránit vzestupu Romů. Jak dalece je tato strategie nyní přijatelná či nikoliv se nedalo před uzavěrkou zjistit. (www.romea.cz, kh)

V klubu na Pavlači se romské děti nenudí

BRNO – Projekt „Aktivity na Pavlači“ se nachází v polovině. Jeho cílem je umožnit klientům Nízkoprahového zařízení pro děti a mládež Pavlač aktivní a zajímavé trávení volného času.

NZDM Pavlač navštěvují děti od 6 do 18 let, které se ocitly v nepříznivé sociální situaci a žijí v pavlačovém domě na ul. Milady Horákové 19, kde se zařízení nachází, nebo v jeho blízkém okolí. Tito mladí lidé často nemají představu o tom, jak lze volný čas smysluplně využít. Navíc většina jejich rodičů není schopna nebo ochotna do volného času dětí jakkoli investovat. V uplynulých šesti měsících měly děti možnost využít v klubu společné vaření, výtvarné dílny, hudební nástroje nebo seberozvojové skupiny. Proběhla také zimní pobytová akce v Podmitrově, které se zúčastnilo patnáct dětí. V rámci projektu navštívily rovněž boskovický aquapark nebo vyškovský Dinopark.

Věra Růžicková

Vedoucí NZDM Pavlač (www.ratolest.cz).

www.romea.cz

Romský informační portál

Zmizelí Romové a Romové dnes

HAVÍŘOV-ŠUMBARK – Naše škola spolupracuje druhým rokem s Muzeem romské kultury v Brně v rámci projektu nazvaném **Zmizelí Romové a Romové dnes**.

Žáci 8. ročníku tak mezi sebou 13. května přivítali vzácné hosty: Helenu Danielovou, kurátorku muzea, a Emílii Machálkovou, pamětnici holocaustu Romů za II. světové války. V rámci zajímavé prezentace se seznámili s kulturou, tradicemi a řemesly Romů, jejich tragickým osudem v táborech v Hodoníně

u Kunštátu a Letech u Písku, s poválečnou i současnou problematikou.

„*Mám radost, když vidím tolik krásných a šťastných mladých lidí, kteří nemusí prožívat peklo, které jsem já za protektorátu prožila,*“ začala svůj příběh Emílie Machálková, která se půl roku ukrývala ve sklepě před nacistickým režimem. Žáci poslouchali s velkým zaujetím vyprávění o osudu rodiny Holomé. Třicet příbuzných bylo deportováno do koncentračního tábo-

ra v Osvětimi. Domů už se nevrátili...

Žáci se tak známili nejen s historií Romů na našem území, ale i s aktuálními otázkami našeho vzájemného soužití. Ve svém životě se paní Machálková také věnovala hudbě i zpěvu a s překrásnou romskou baladou se na naše přání s námi rozloučila. Děkujeme touto cestou vzácným hostům za jejich návštěvu v naší škole.

**Žáci 8. ročníku
a Šárka Zapalačová**

Vítkovské žhářství z nepatřičnosti

Už po prvním dni procesu bylo zřejmé, že ostravský soud se žháří z Vítkova vypoví o stavu postkomunistické české společnosti více než, kvantum sociologických prací. „*Chtěl jsem někam patřit,*“ odpověděl jeden z obviněných Ivo Müller na dotaz, jak se dostal k extremistickým hnutím. Vysvětlil tím motivaci mnohých, jež spojuje nepatřičnost. Spolupatřičnost pak nepatřičníci chtějí objevit při útoci na Nečechy. Nevědí, že patřit sobě a tím i druhým, je těžká práce. Nikdo jim v tom, zdá se, ani moc nepomohl. Co za identitu (patřičnost) takovýmto Neromům vlastně nabízí stát, který si zatím nedokázal ujednotit ani svůj název? Zvlášť těm ve Slezsku, v těch hrozných místech, zvaných Nepraša...

Těm, kdo chtějí někam patřit, chybí konsensus společnosti ve věci vlastní identity. Považují se za vlastence, ačkoliv zjevně vůbec neví, co vlastní. Otázka vlastnictví je totiž jádrem vztahu k věcem veřejným. Takového vlastnictví vlastenectví ale

Česká republika neumí prodat. To, že by vlast měl být domovem všech, co v ní vlastní aspoň svůj život, je jim cizí. Utíkají se k mystické představě rasy, která je kořenem nacismu. Oslavují německý nacismus, s kterým se nepodařil najít konsensus ani druhorepublikovým a protektorátním fašismem. Logicky v něm pro malé české fašouny nebylo místo. Oni ale kašlou na logiku. Mystika rasy žádnou logiku nepotřebuje. Je tu přece zlořád a jeho proponenty Romové, oni nenávidění Cikáni.

Není ani tak důležité, do jak velké míry se při soudním přelíčení prokáže propojení žhářů s Dělnickou stranou. Nedávný rozsudek Nejvyššího správního soudu rozpouštějící tuto stranu pro její neonacistickou činnost uvádí: „*Soud ani nepochybuje, že některá z témat, jichž se Dělnická strana chopila, odráží skutečné a hluboké společenské problémy. Problémy, jejichž řešení, a mnohdy i jen diskuse o nich, jsou často vytěsňovány z veřejné debaty*

a haleny jazykem politické korektnosti až do ztráty jejich obrysů. Na tomto místě proto soud zdůrazňuje, že pojmenování palčivých a bolestivých problémů společnosti je bytostným právem každého jednotlivce i politické strany.“ To samé bude platit i o žhářích, ať již soud s nimi vynese jakýkoliv trest. Jejich skutek nemůže být zrušen, jak se stalo Dělnické straně. Protože z pojmenování palčivých problémů dali se rovnou do pálení. Verdikt se také jistě nebude týkat ani jejich touhy někam patřit, ale jejich téměř vražedného žhářství, pro které jedno dítě pone-se stopy. Nadosmrti.

Ten žhářský soud by měl být exemplární nejen v trestech, které vynese. Mohl by posloužit i k položení nepohodlných otázek a hledání odpovědí. Třeba: co nabídnout těm, kdo chtějí někam patřit. Zatím se zdá, že volí mezi vyhulením si hlavy konopím a nacistickou symbolikou na helmách v afghánské expedici.

Roman Křištof
Autor je publicista.

Nejenom v Brně, ale i v Karvině

KARVINÁ – Den Romů, který si připomínáme 8. dubna, oslavilo sdružení Lacho lav z Karvině 17. dubna. Tato akce byla již organizována pátým rokem za podpory Magistrátu města Karvině a fondu primátora, letos s řadou tanečních a kulturních vystoupení. Sdružení Lacho lav pracuje hlavně s romskou mládeží a poskytuje sociální služby.

Text a foto: Igor Malík

Musí se řešit anticikanismus, ne obviňovat samotné Romy

Romano hangos (RH) přineslo v dubnovém vydání informace o zpracování další studie k vládní Strategii boje proti sociálnímu vyloučení. Jedním z těch, kteří studii obdrželi k prostudování, byl ing. Karel Holomek, který kriticky reagoval na konkrétní záležitosti, jimiž se studie zabývá. Pavel Pečinka, šéfredaktor RH, se k tématu připojil vyjádřením svých názorů a postřehů, které vypovídají o jeho podivném postavení v pozici šéfredaktora RH.

Panu Pečinkovi ani nikomu jinému nelze brát svobodu vyjadřování anebo jej omezovat v názorech. Ale ve svém článku se pan šéfredaktor Pečinka dostal do jakéhosi schizofrenního postavení. Navíc jeho zobecňující tvrzení o Romech prezentovaná jako fakta zdůrazňují hloubku a rozsah anticikanismu v majoritní společnosti.

Pan šéfredaktor Pečinka se vyjádřil k otázkám porodnosti v romské národnostní menšině, kastovnictví a neschopnosti Romů vytvořit si vlastní reprezentaci v jakémkoli politickém režimu na celém světě a neschopnosti Romů přiblížit se vzdělanostní a profesní úrovni ostatního obyvatelstva. V závěru se pokusil zmírnit svá tvrzení nabídkou k diskuzi i směrem k Václavu Mikovi, vyzyvateli Romů k emigraci z české

země apartheidu. Podle romského sdružení Forum se pan šéfredaktor Pečinka dostal do konfliktu zájmů a jeho další setrvání při vydávání RH by měl řešit vydavatel. Podle mého názoru se šéfredaktor Pečinka pouze přiřadil k zpracovatelům studií pro vládu, k sociologům, kulturním antropologům, politikům, novinářům i řadovým příslušníkům majoritní společnosti, kteří mají vůči Romům zažitě negativní rasové stereotypy.

Anticikanismus uvnitř majoritní společnosti se přenáší z generace na generaci, je to ustálený vzorec chování vytvářející interetnický konflikt. Anticikanismus jako sociální jev je objektivní realitou ve vztahu majoritní společnosti vůči Romům.

Anticikanismus, tato skutečnost, tento fakt, není předmětem pozornosti zpracovatelů studií, programů, projektů ani politiků, novinářů, natož řadových příslušníků majoritní společnosti. Pozornost není věnována skutečným důvodům vzniku anticikanismu a jeho řešení, není zájmem majority poznat skutečné zdroje jeho motivací, struktury a dynamiky. Anticikanismus má svoji historii, v průběhu dějin se vyvíjel a proměňoval. Je přítomný ve všech oblastech života a společenských strukturách.

Neprostopnost majoritní společnosti je tak tvrdá, že změna negativního vztahu vůči Romům je téměř nemožná. Boj s anticikanismem a jeho odstraňování z majoritní společnosti je prostě nereálný. Proto není obsažen v žádných záměrech, plánech a postupech při takzvané „integraci Romů do společnosti“.

Naopak, Romové jsou systematicky obviňováni za tragický osud, který nesou – důsledky jsou vydávány za příčinu. Šéfredaktor RH, pan Pavel Pečinka, nám neřekl nic nového, pouze nám na stránkách RH opakoval to, co slyšíme ze všech stran majoritní společnosti.

Ondřej Giňa

Autor působí ve sdružení Forum v Rokycanech.

Boj na více frontách současně

Ondřeji Giňovi se nepozdával můj článek Holomkův vykřičník, Pečinkův otazník (RH 3-2010) a organizace Forum prý „přijala usnesení“, aby Pečinka došéfredaktoroval. OG děkuji za zájem. Myslím, že určitá konfliktnost a co nejširší záběr od Mika přes Šuku po Jakoubka a Hirta novinám prospívají. Psal jsem už dávno vícekrát i Václavu Mikovi, jenž patří s OG a Rudkem Kawczyňským z Hamburku do jedné party, že by skuteční romští nacionalisté měli mít i v Romano hangos, jakkoli s nimi nesouhlasím, svoje názory zastoupené. Nereagoval, zato strašil, jak vyvolá vlnu romské emigrace („Operaci Exodus“) atd., až konečně většinu většinových médií zaujal a po aféře Mikeš s písemnou produkcí ustal. I když verbální radikalismus českých stoupenců Romského národního kongresu často sám sebe shazuje, původní idea jejich inspirátora Kawczyňského je pozoruhodná: Půjčit si některé taktiky od černošských radikálů z USA 60. let a kritikou „anticikanismu“ stmelit Romy podobně jako sionisté v obraně proti antisemitismu podchytili Židy, jen místo Izraele vytvořit „evropský národ Romů“ bez státu, sjednocený společným utrpením.

Taktika i teorie Kawczyňského mají ovšem i rysy manipulativnosti, nedemokratičnosti a zjednodušování. Ano, jistě že některé gád-

žovské instituce i politici romskou kartu využívají, případně jsou neefektivní. Stejně tak ale existují „bílé Cikáni“ z různých neziskovek a institucí (nikoliv náhodou často mladší ženy s jakousi pečovatelskou potřebou, jedinci náboženského, altruistického nebo levicového zaměření, starší lidé, co se chtějí ještě realizovat, potomci obětí holocaustu atd.), které jiná část majority odepisuje jako „ochránce kriminálků“. Především oni tvoří páteř většiny pro-romských institucí. Neexistuje jednoduší majorita, má svoje neonacisty i pro-romské aktivisty, stejně tak mají romské elity svoje bossy, lichváře i řadu pozitivně působících osobností. Kawczyňského snahy jsou nereálné, když se o tuto skupinu gádžů, pro vzestup řady Romů nezbytnou, jako o společníka sám připravuje v duchu toho,

co bych nazval „romským separatismem“.

Stejně tak myslím, že antisemitismus a vše co se dělo kolem nelze dát na stejnou úroveň s dnešním „anticikanismem“. Klubko příčin a následků a propletených vin a křivd (byť hlavní klíč k řešení i větší zodpovědnost má majorita) se bude rozplétat složitěji. V OG kritizovaném textu také nepíšu o „Romech“, ale o „velké části“ nebo „řadě“ Romů. Těžko se dá řada negativních jevů jen tak vypreparovat nebo zamlčet a říct, že „romství“ je jenom to pozitivní. Pokud se člověk dívá na svět z pozice demokratického socialisty, měl by samozřejmě vystupovat především proti xenofobii většiny a diskriminaci menšiny. Stejně tak ale proti kastovním a rodinným bariérám znesnadňujícím společné aktivity, degradaci žen na rodící mašiny, útisku homosexuálů, autoritářské struktury tradiční velkorodiny a odpírání emancipace ženám a vzdělání potomkům, i když se to týká některých skupin uvnitř utlačované romské menšiny. A hlavně proti tomu, aby vše výše uvedené teď po volbách ještě víc zdramatizovala ruka trhu. Je to boj na více frontách současně.

Rád budu v polemice pokračovat, i s OG. Ani mi nemusí sdělovat, kolik má jeho organizace Forum členů, až zas přijme další usnesení.

Pavel Pečinka

komentář

Dekáda romské inkluze

KAREL HOLOMEK

Možná jen mlhavě si většina občanů ČR dovede představit nějaký konkrétní program, skrývající se pod tímto názvem. Pokusme se ho osvětlit, protože tahle Dekáda není jen tak obyčejná dekáda. Týká se celé Evropské unie, existuje tu od roku 2005 a má trvat do roku 2015.

Výraz „inkluze“ dává tušit, že se jedná o snahu včleňovat někoho někam. Je tedy jasné, že výsledkem romské inkluze by mělo být včlenění Romů do struktur společnosti jako plnohodnotných a plně angažovaných členů. Ušlechtilý cíl, který přivítá každý rozumný člověk, ať už Romům fandí či nikoliv. Ale to je právě ta druhá strana téže mince: aby Romy společnost přijala, a to nejenom z řad těch rozumných občanů, ale s jistou dávkou tolerance i těch nerozumných. A kdyby tomu právě ti nerozumní moc nechtěli rozumět, má se o to státní administrativa postarat. To je celý princip tohoto programu. Spěchám všechny ujistit, že není pochyb o tom, že i Romové sami se mají co možno nejvíce zasloužit o toto začlenění. V současnosti spojuje Dekáda 12 evropských zemí s politickým závazkem řešit situaci romských komunit v jejich chudobě, vyloučení a diskriminaci. Jsou to: Albánie, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Chorvatsko, Černá Hora, Česká republika, Maďarsko, Makedonie, Rumunsko, Slovensko, Srbsko a Španělsko.

Zůstává tu několik otazníků. Vláda ČR rozhodla svým usnesením z 26. ledna 2005 o přistoupení k této iniciativě. Deklaraci podepsal 2. února 2005 tehdejší místopředseda vlády a ministr spravedlnosti Pavel Němec na slavnostním zahájení Dekády v bulharské Sofii. Vnímám jsem to tenkrát rozpačitě. Němec nebyl ten, kdo by projevoval vlnavost pro problematiku soužití Romů ve společnosti, byla mu naprosto cizí a lhostejná. Podivný člověk, tenhle Němec: určitě nejvíce vzdálený z vládních politiků problematice, kterou měl v gesci. To byl první negativní moment, který už ukazoval na formálnost toho celého aktu. Důsledky neseme dodnes. Dekáda nevstoupila do programů společnosti v konkrétním konání a výsledcích. To ovšem neznamená, že by nepředstavovala dobrou a nosnou myšlenku v programu, který si předsevzala. Vždy jde udělat něco konkrétního a dobrého, když se chce. A ČR má právě nyní tu nejlepší příležitost napravit si reputaci.

ČR má převzít v červnu předsednictví v Dekádě. Slavnostní zahájení se koná 28. června v Hrzánském paláci v Praze za účasti premiéra. Předsednictví přebírá naše země od Slováků, což není rovněž bez zajímavosti. Sociální postavení Romů na Slovensku se ani vzdáleně nedá přirovnat k postavení Romů u nás a nejméně 100 000 lidí v romských osadách na východě Slovenska žije v naprosto katastrofických podmínkách středověku. Uvidíme, jaké konkrétní výsledky zaznamenáme při vyhodnocování jejich předsednictví.

O Dekádě romské inkluze by měla být veřejnost více informována. Předsednictví naší země v ní k tomu dává dobrou příležitost i šanci. Šanci ukázat, že se jedná o program prospěšný celé společnosti, představující cestu k vzájemnému bezkonfliktnímu soužití. O to koneckonců jde.

co na to naše právnička?

Je možné exekuci odložit?

Ustanovení § 266 občanského soudního řádu stanoví, že soud může odložit provedení výkonu rozhodnutí, jestliže se povinný bez své viny ocitl přechodně v takovém postavení, že by neprodlený výkon rozhodnutí mohl mít pro něho nebo pro příslušníky jeho rodiny zvláště nepříznivé následky a oprávněný by nebyl odkladem výkonu rozhodnutí vážně poškozen. Stejně podmínky musí být splněny i v případě návrhu na odklad exekuce, aby exekutor mohl svým rozhodnutím odložit výkon rozhodnutí. Obdobně jako soud by exekutor měl při projednání takového návrhu zvážit, zda nepříznivá situace dlužníka je pouze přechodná, dlužníkem nezaviněná, exekutor by měl zhodnotit závažnost hrozící újmy na straně dlužníka a na straně věřitele. Dlužník by měl návrh na odklad exekuce sepsat s náležitostmi, které vyžaduje občanský soudní řád v ustanovení § 42. Z návrhu musí být patrné, komu je určen, kdo jej činí, které věci se týká a co sleduje, musí být podepsán a datován. Vedle toho musí návrh obsahovat tvrzení a navrhopvat důkazy k prokázání podmínek, za kterých lze připustit odklad exekuce.

Návrh na odklad exekuce se podává u pověřeného exekutora. Pokud neobsahuje všechny náležitosti nebo je nesrozumitelný, neurčitý nebo nejsou-li k němu připojeny listiny k prokázání tvrzení obsažených v návrhu, exekutor odmítne, jestliže pro tyto nedostatky nelze o návrhu věcně rozhodnout. V takovém případě exekutor nepostupuje podle § 43 občanského soudního řádu a účastníky nevyzve k opravě nebo doplnění návrhu. Použití ustanovení § 43 občanského soudního řádu je zde vyloučeno.

Do vydání rozhodnutí o návrhu na odklad exekuce exekutor nečiní žádné úkony směřující k provedení exekuce, nejde-li o návrh, který je svévolným nebo zřejmě bezúspěšným uplatňováním nebo bráněním práva.

JUDr. Ludmila Krátká

Autorka je advokátka (AK Příkop 2a, Brno, e-mail: ludmila.krataka@seznam.cz, tel.: 731 479 587).

Diskuse – kniha návštěv
www.srnm.cz/cz/guestbook.htm

Na národní i evropské úrovni vzniká řada kampaní, plánů a projektů zaměřených na integraci sociálně vyloučené části Romů. Zajímaly nás vaše názory na jeden z těch rozsáhlejších, evropských, a tak jsme se ptali:

Jak hodnotíte Dekádu romské inkluze?

Lucie Sharrii Oračková

Studentka SOŠ managementu a práva, Brno.

Myslím, že je to dobrý nápad a podle mého názoru bude mít úspěch. Dekáda romské inkluze už vlastně úspěch má. Jen tak dál...

Ivan Kandráč

Hudebník přerovské skupiny Imperio (www.imperio.estran-ky.cz) a terénní pracovník sdružení Člověk v tísni.

Desetiletý projekt, který končí v roce 2015, se oficiálně nazývá Dekáda romské inkluze. U nás se zaměřuje na zlepšení vzdělávání, zaměstnanosti, bydlení a zdraví Romů. Myslím si, že deset let je málo k tomu, aby byl tento projekt ukončen alespoň uspokojivě. Velice citlivé téma je určitě nezaměstnanost, která prolíná skoro celým tímhle projektem. Každopádně zapojení Romů do projektu a komunikaci s nimi bych viděl jako veliké pozitivum a krok do budoucna.

Štefan Tišer

Předseda a výkonný ředitel Sdružení Romů a národnostních menšin Plzeňského kraje (www.srnmpk.cz).

Dekádě romské inkluze již nepřisuzuji téměř žádnou důležitost. Počátek tohoto projektu ve všech zasvěcených vzbudil vlnu zájmu a naděje. Nyní nejsou viditelné žádné výsledky, jedná se víceméně o byrokracii, neboť do dnešní doby Romové žádnou inkluzi nepocítili. Jsem hodně zklamaný, dost jsme tomu s kolegy věřili. V současné době se k romské inkluzi stavím velmi skepticky. Rád bych svůj současný postoj přehodnotil. Uvidíme, co přinese další vývoj.

Jiřina Šiklová

Socioložka, publicistka, Praha.

O Dekádě romské inkluze jsem byla na začátku podrobně informována. Dokonce jsem byla pozvána na některá vstupní setkání a podílela se na diskusích, která se o tomto námětu vedla např. v Goethe institutu. Od začátku mi ale vadilo, že někteří přítomní Romové se domnívali, že se na této inkluzi mají podílet především sami Romové. Dost obtížné se dá někam vřadit, aniž úzce spolupracuji s těmi, mezi které se mám vřadit. Tehdy jsem tu diskusi považovala za zbytečnou rivalitu více skupin především mezi Romy. Jen jsem to sledovala. V pozdějších letech jsem o tomto projektu již nebyla informována, a tak ani nevím, že dosud není uzavřena a že pokračuje. Pokračuje?

Dominik Žbánek

Výchovatel Dětského domova Praha – Dolní Počernice.

Inkluze minorit považuji za důležité. Různých inkluzí jsem za svoji kariéru v sociálních službách zažil přespočet. V případě romské inkluze musí jít o záležitost skutečně dlouhodobou, která bude mít generační přesah. Hmatatelné výsledky se projeví za dlouho, za deset, dvacet let. Druhým předpokladem úspěchu je začít realizovat inkluzi v místech, tedy ve městech a obcích, v konkrétních životních situacích. Národní plány na cokoliv jsou pouze podpůrnými dokumenty.

Janko Horváth-Dóme

Básník, publicista, Janov.

Lačo džives všem čtenářům našeho super Romano hangos. Co mi říká Dekáda? Mám pocit, že se udělá čárka v seznamu „pomoci naší komunitě“, a tím to zhasne. Bída krize zasahuje víc a víc obyčejných lidí bez rozdílu. A Evropská unie? Nabízej nám hladovou a ohlodanou kost, a „tu máš, čerte, kropáč...“ Snad se mylím, snad ne, je to můj názor. Jsem v tzv. romské problematice již hezkejších pár let a je to furt stejné. Nic se nezměnilo. Tak mne napadá naše moudro – goďaver romano lav, kterým naši dědové a tátové na toto téma odpovídali: „Te som džukel, de man šelo, te som manuš, de man paťiv!“ Nejsem pes, abych byl uvázan k boudě, jsem však člověkem, tak mi tedy prokaž úctu! Paťiv des, paťiv chudes. Prokážeš-li mi úctu, úcty se ti dostane. Ačhen Devleha manušale. (pp)

Rádio Rota, Španělská 6, 120 00, Praha 2,
Tel./fax: +420 / 222 987 677, 222 944 393
www.radiorota.cz; e-mail: iveta.demeterova@radiorota.cz

KNIHA NA PRODEJ

Ilona Ferková: ČORDE ČHAVE / UKRADENÉ DĚTI

Dvojjazyčná romsko-česká brožovaná kniha. Výprávění ženy mluvící romským jazykem. Cena 35,- Kč + poštovné.

Co víme o mezinárodních projektech integrace sociálně vyloučených?

At' ze slibovaných eur neubírají příživníci na romské otázce

Už řadu let tuším, že Dekáda romské inkluze probíhá. Výsledky ze strany většinové společnosti však nevidím. Naopak, z nejsledovanějších médií, jako je např. Česká televize, pořady o Romech a pro Romy zcela vymizely. Drží se jen rozhlasové vysílání O Roma vakeren a patří mu účta za odvedenou práci.

Domnívám se, že pozitivní změny k dobrému lze vidět pouze na straně Romů. Mnozí skutečně vsadili na odpovědnou výchovu a nejlepší vzdělání pro své děti. Výsledky jsou jasně patrné a nová generace romské inteligence se slibně vyvíjí.

Věřím, že si tito mladí brzy sami vezmou na starost, aby jim ze slibo-

vaných eur i podpor neubírali tzv. koordinátoři z řad většinových – promiňte mi ten výraz – příživníků na tzv. romské otázce. Uzářel čas na

romskou odpověď! A zde je znovu třeba získat média všeobecná, nikoliv jen specificky romská, a v těchto médiích vytvořit pozitivní, kladný portrét menšiny Romů. Aby v povědomí všech lidí zakořenila základní úcta k romskému národu, jeho kultuře, historii a osudu.

Zatím se média omezují převážně na jevy negativní, zatímco mezi Romy je mnoho dobrého. Například jejich vůle k radosti – nejen v hudbě a tanci, ale v životě vůbec. Mnohdy je to takřka léčivá jiskra, kterou nám předávají – například na každoročním festivalu Khamoro.

Jarmila Hannah Čermáková

Básnířka a dramatička, členka Obce spisovatelů.

Problematiku Romů svěřme už konečně samotným Romům

Dovolím si malou úvahu, která s tématem částečně souvisí. Přivedla mě k tomu nedávná návštěva srbského Bělehradu, města, kde se stále nachází pozůstatky po bombardování NATO po tehdejšímu pokusu Miloševićovy vlády řešit kosovskou otázku etnickou čistkou. Bělehrad je 2,5 milionová metropole, neprávem opomíjená. Lidé jsou zde moderně oblečení, kavárny a restaurace mají profesionální obsluhu. Ne jako u nás, zaplať a vypadni. Bulvár Kněze Mihajla uprostřed Bělehradu mi připomínal Paříž. Fascinující to bylo zvláště večer, kdy kavárničky byly plné veselých mladých lidí, kde se vyjímaly zvláště mladé ženy.

Uprostřed starého Bělehradu mě však upoutali lidé, trochu odlišní od většinové společnosti. Měli takové malé traktůrky a vozili s nimi staré železo nebo papírové kartony z odpadových kontejnerů umístěných po městě. Bylo mi řečeno, že jsou to místní Cikáni. Tato část bělehradských Cikánů žije uprostřed této vskutku zajímavé metropole, která podle mého názoru patří do Evropy, naprosto izolovaným, zaostalým životem. V jedné čtvrti, na kopci zarostlém stromovím, žijí v různých favelách z kartonu, dřeva a plechu. Všechny odpady hází dolů a město je jednou za čas uklidí. Žijí tam i přes zimu.

Ve čtvrti nového Bělehradu Ze-

mun jsem navštívil též cikánskou osadu, kde již byly asfaltové cesty, samozřejmě malý nepořádek. Byly tam dostavěné a nedostavěné architektonicky zajímavé domy a před nimi sem tam i auto. Nikde jsem necítil nepřijemný zápach. Moji hostitelé na můj dotaz, z čeho bělehradští Cikáni žijí, mi odpověděli, že zčásti z žebroty, zčásti z toho co dostanou od bohatších příbuzných ze zahraničí a z odevzdávání odpadu. Na rozdíl od nás však necítí ke svým Cikánům takovou xenofobii jako většina českých gádžů. Srbsko je chudší země, např. učitelé nebo úředníci na ministerstvu mají kolem 400 eur. Jedno euro je kolem 100 dinárů. Ceny odpovídají platům, což je velice sympatické. Srbové jsou podnikaví lidé, věřím, že po případném vstupu do Evropské unie (EU) budou schopni řešit i cikánskou problematiku. Mladí vzdělání a angličtinou vybavení lidé si přejí vstup do EU.

Když to srovnám s tím, co se dělá ohledně romské problematiky u nás, je to určitě obdivuhodné. Založení památníku v Letech je další pozitivní posun dopředu. Domnívám se však, že je nutné pozorně sledovat, kde končí upřímný altruismus a začíná působit vliv opatrovníckého, většího bratra, což dokáží naši Romové velice dobře vycítit. Samozřejmě by bylo vynikající mít většinu takových Holomků, Horvátho-

vých a jim podobných, jejichž úloha je naprosto nezastupitelná.

Na prvním místě musí být to, co chtějí Romové sami, a ne co bychom chtěli my, vždy chytří čeští gádžové. Kdysi bylo cikánskou výsadou ovládání určitých řemesel, to vše je pryč. Samozřejmě že vzdělání má prioritu, ale neměli bychom zapomínat, že Romové jsou i řemeslně zruční. Podle mého názoru – vytvořeného z mých zkušeností s Romy a z toho, co optimistického mohou číst v Romano hangos – nastává období zapojování schopných romských podnikatelů, řemeslníků a samozřejmě romské intelektuální elity. Nastává čas předat řešení romské problematiky samotným Romům.

Bohumil Řeřicha

Působí v Kruhu přátel

česko-německého porozumění.

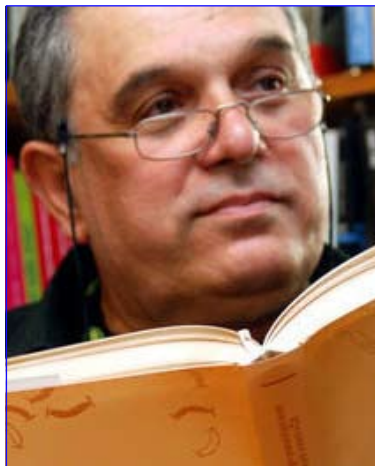

Chcete přispívat na naše anketní a tematické stránky?

Ozvěte se na pecinkapavel@seznam.cz

nebo rhangos@volny.cz

O Dekádě romské inkluze není mezi lidmi skoro vůbec slyšet

Dekáda romské inkluze (DRI) je mezinárodní seskupení bývalých států východního bloku (Bulharsko, Chorvatsko, Česká republika, Maďarsko, Makedonie, Rumunsko, Slovensko, Srbsko a Černá Hora). DRI vznikla na popud Světové banky a Open Society Institutu, který založil dobročinný donátor Georg Soros. Idea DRI vychází z reálné životní situace Romů, proto se tato společnost politicky zavázala společně řešit situaci romských komunit ve svých zemích, jejich chudobu, vyloučení a diskriminaci.

Osobně si myslím, že pro ČR je to výzva a zároveň i jedinečná příležitost, jak dál řešit finančně náročnou

romskou problematiku. V tomto směru je Dekáda bezpochyby jedinečná příležitost i pro romské nevládní organizace a také pro samotné Romy. Aktivně se zapojit do tohoto procesu znamená pro ně možnost podílet se na řešení nejpálčivějších problémů.

Podle mě je DRI seskupení, které má pro Evropu nesmírný význam, pro Romy obzvláště. Existuje ale už pět let a musím říct, že Romové o Dekádě romské inkluze skoro vůbec nic nevědí. A už vůbec nevědí, že se s tímto seskupením zavázala spolupracovat i ČR.

Kdo je tomu na vině a proč tomu tak je? Že by Romové v Čechách neměli žádné problémy?

Celý svět se mění, jde dopředu, Evropa se sjednocuje a politika v oblasti lidských práv a svobod se stala součástí mezinárodních úmluv a dohod i Evropské unie. Ale Romové stojí pořád na jednom místě. A vlastně nestojí na jednom místě, propadají se každým rokem hlouběji a v některých státech Evropy dopadli už na dno sociálního systému. Dalo by se říct, že jsou chyceni do pastí. Jinak tomu není ani u nás. Demokracie v ČR se vyvíjí a ustaluje, ale Romové nemají k plnohodnotnému civilizovanému životu při-

stup. Chudoba Romů roste takovým tempem, až se skoro zdá, že ji někdo záměrně pěstuje. Romům se upírají rovnost, jejich lidská a občanská práva. Romové nemají skoro žádnou ochranu a jako menšina jsou hromadně vylučováni ze společnosti. Proč tedy Romové nevědí o Dekádě romské inkluze?

Česko už vynaložilo na řešení romské problematiky nemalé finanční prostředky a Romové se pořád nacházejí tam, kde byli. Proč tomu tak je? Že by bylo málo peněz nebo se zacházelo s dotacemi jenom tak, aby se vyčerpaly? Kde se stala chyba? Chyba leží určitě i v samotných Romech, ale chtít řešit romský problém a přitom odepřít pomoc Světové banky a donátora George Sorose, to je jako jít do lesa pro dřevo a nevzít si pilu ani sekeru.

Myslím si, že romská problematika v ČR narostla už do tak závažných rozměrů, že se musí řešit samostatně, a ne jako nově vzniklý sociální problém. Dekáda romské inkluze tento cíl má, ale u nás o tom ví jen hrstka lidí. Většina Romů o dekádě nemá žádné informace. Že by tedy dekáda nebyla v ČR podporovaná?

Gejza Horváth

Pal e Dekada perdal romaňi inkluzija maj nič na šund'ol

E Dekada perdal o Roma andre Europa hin paktos, andre savo hin zainteresimen buter štati andal o vičhodno Europakro blokos. Andre ada blokos pes thede andro horpoltos o politika andal e Bulharsko, Chorvatsko, Čechiko, Ungriko, andal e Makedonija, Rumunsko, Slovensko, Srbicko the o politika andal e Černa Hora. Pal ada paktos terdžol e lumakeri banka the o Open Society Institutos, so diriginel o baro donatoris, o baro raj, o Georg Soros. E idea ale paktoskri hin ajsi, hoj kamel te šigitinel savore Romenge andre Europa. Lakri idea džal avri le čačipnastar. Le Romenge pes andre Europa dživel moneki phares u savore štati andre ada paktos dine peskro lav, kaj sako andre peskro štatos rješinel e romaňi problematika, o romano čoripen, o avritradl'ipen the e diskriminacija.

Me mange gondof'nav, kaj ada paktos hin perdal e Čechiko bari šancija, sar pes te dochudel ki o bare financiji the lenca avka dureder te rješinel e romaňi problematika. Ada paktos hin bari šancija the perdal o romane organizaciji u perdal o samotna Roma oda hin nekbareder šancija. O Roma korkore šaj pes zapojinen andre ada procesis u peskre problemi šaj rješinen korkore.

Me oda dikhav avka, kaj la romaňa dekada hin perdal e Europa the perdal o Roma baro viznamos. Kada paktos egzistinel imar pandž berš, aľe musaj tiž te phenel, kaj o Roma pal aja dekada džanen ča moneki čepo. Tiž musaj te phenel,

kaj o Roma nadžanen calkom nič aňi pal oda, hoj the e Čechiko pes tiž thodžas andro horpoltos la romaňa dekadaha.

Soske oda avka hin, the ko hin oleske došlo? Šaj bi oda avela vaš oda avka, hoj le Romen andre Čechiko nane nisave problemi? Čaľi luma pes meňinel, džal anglal, e Europa pes thovel jekhetanes u la Europakri politika cirdel jekhe agorestar, avka sar kamel e Europsko uňija.

O narodi pes civilizinen u o Roma terdžon furt pre jekh than. Talam aňi naterdžon pre jekh than, aľe peren furt teleder the teleder. U andre varesave Europakere štati o Roma hine ispidle tele dži pre fenek andro socialno sistemas. Šaj bi pes delas tiž te phenel, kaj len chudľa o politicko sistemas andre pasca. Inakšeder oda nane aňi adaj andre Čechiko. E demokracija džal anglal, barol the šigitinel le dženge. U le Romen nane dživipen sar bi len kamelas te avel, sar hin avre manušen. Le romengro čoripen barol avka moneki the sigo, hoj šaj bi pes delas te phenel, kaj oda vareko diriginel. Le Romenge hin ilo savoro oda, so le gadženge hin dino la tromatar. (Romům je upíraná rovnost, jsou upíraná jejich lidská a občanská práva). Vaš o Roma čepo ko so terdžol, the o Roma sar narodos hine tradle avri andal e civilizacija.

O Roma terdžon pre jekh than, lengro dživipen nadžal anglal. Musaj tiž te phenel, kaj o Roma andre civilizicija dživen andre bari

dar. Te hin oda avka sar phenav, ta soske akor o Roma nič nadžanen la Romaňa dekadatar?

E Čechiko imar diňas avri but love pre romaňi problematika, aľe o Roma hine furt odoj, kaj has verekana. Soske oda avka hin? Talam hin oda ča avka, hoj o dotaciji pre romaňi problematika pes musaj avri te čerpinel, aľe imar hin jekh, či le Romenge oleha šigitinena, abo na? Te avka oda hin, ta kaj hin akor e chiba? Vaš oda hine peske došale the o Roma korkore. Aľe te kamel e ČR te rješinel o romano problemos korkori, ta nane la pre oda ajci love. Vaš oda lake kampol pes te ľikerel andro horpoltos la lumakera bankaha, the le Sorosiha, bo jon den bare love pre romaňi problematika. Aľe te pes lendar e Čechiko naľikereňa u kamela korkori te rješinel e romaňi problematika, ta oda hin avka, sar te bi džanalas andro veš kaštenge u nalenalas peha o tover, aňi e pilka. Gondof'nav mange, kaj e romaňi problematika hin andre Čechiko imar ajsi bari, kaj la kampol te rješinel ča korkora u na sar nevo socijalno demokraticko problemos. La romaňa dekada ada programos hin, aľe andre Čechiko olestar džanen ča moneki čepo manuša. Le Romen nane pal e romaňi dekada nisave informaciji.

Romale, phučav tumendar, duminen peske, kaj oda hin vaš oda, hoj e Čechiko nakamel, kaj la vareso te avel le romane paktoha, la romaňa dekadaha, andre Europa?

Gejza Horváth

Khamoro propagoval v ulicích Prahy primátor Bém spolu s miss Roma

PRAHA – Centrem Prahy prošel 27. května průvod romských hudebníků a tanečnic. Šlo o součást mezinárodního romského festivalu Khamoro. Cinkavé a pestrobarevné procesí přilákalo davy zvědavců, lidé spolu s účinkujícími tančili a tleskali. V rámci festivalu se ještě večer konal koncert tradiční romské hudby. Akci pořádalo sdružení Slovo 21.

Průvod vyšel v poledne z Můstku, v čele jel kočár s pražským primátorem Pavlem Bémem a úřadující romskou miss Pavlínou Lendelovou. Procesí se účastnily hudební a taneční soubory z celé Evropy. Diváci se mohli kochat pestrobarevnými kostýmy tanečnic, které byly ověšené cinkavými penízky. Své taneční umění předváděly jak děti sotva pár let staré, tak profesionální taneční skupiny.

Do tance vyhrávaly malé kapely složené jen z houslistů stejně jako velké soubory vybavené akordeonem, bubny a trubkami. Pražané, ale i davy zvědavých turistů, se k průvodu nadšeně přidávali, tleskali a pokřikovali. Přes Ovocný trh a Celetnou ulici došel průvod asi po hodině na Staroměstské náměstí.

Obsáhleji se budou Khamoru věnovat v příštím Romano hangos jeho účastníci Karel Holomek a Gejza Horváth. (www.romea.cz, pp)

Foto: Lukáš Houdek

Romano l'il

www.rnl.sk
Rómsky nový list
noviny Rómov na Slovensku

co na to naši čtenáři?

V Olomouckém deníku vyšel 29. dubna článek nazvaný Vtipy o Romech – byl o učitelích, kteří se tak bavili na školách. Vyjádřila jsem se v deníku, že takhle by se pedagog, který vychovává děti a ještě převážně romské, chovat neměl. Škola Nedvědova je součástí školy na Přichystalově ulici, jde o lokalitu osídlenou Romy. Když se takto ukáže, že někteří členové majority mají takové názory, jak potom asi vychovávají svoje děti.

Jiřina Somsiová, Olomouc

Z reakce na zprávu v RH 3-2010:

V Romano hangos 3-2010 v sekci zprávy píšete, že v obci Velké Kunčice provozuje občanské sdružení Silesia zemědělské farmy. Pokud se tím myslí naše „organizace“ o dvou dobrovolně nasazených a náš skromný kontakt s několika lidmi z Velkých Kunčic, není informace pravdivá. Teprve v květnu jsme začali s lidmi z Kunčic využívat institut veřejné služby při zakládání demonstrační zahrady. Vámi popsaný stav („Čtyři zaměstnaní Romové v ní chovají dvacítku prasat“) je naším ideálem, k jeho realizaci ale potřebujeme několik let, spíše desetiletí. Protože se na nás obrací známí s dotazem, proč jsme jim neřekli o našem rozsáhlém podnikání v zemědělství, prosíme o uveřejnění opravy v následujícím čísle.

Juraj Grňo, občanské sdružení Silezika

I Romové se zapojili do hnutí odporu

PRAHA – Ve Slovenském institutu v Praze byla otevřena výstava o genocidě Romů za 2. světové války. Fotografie, novinové výstřižky a dobové písemnosti dokumentují represe vůči „cikánské rase“ od roku 1933 v Německu a postupné vyhlazování Romů i v dalších zemích.

Výstava začala v rámci mezinárodního romského festivalu Khamoro. „Speciální pozornost je zaměřena na Protektorát Čechy a Morava a Slovenský stát, není vynecháno ani téma zapojení Romů do protinacistického odboje či osud majetku Romů po jejich odsunu do koncentračních táborů,“ uvedli organizátoři.

Historik z Muzea romské kultury také upozornil, že Romové byli spolu s Židy jedinou skupinou, která byla nacisty vyhlazována z rasových důvodů. Romové přitom byli vyvražděni až z devadesáti procent, z původních 6 500 moravských a českých Romů se jich z koncentračních táborů vrátilo jen necelých šest set. Vernisáž doprovodila svým zpěvem také čtyřiaosmdesátiletá romská zpěvačka Emílie Machálková, která se na konci války musela ukrývat před nacisty.

(www.romea.cz, www.denikreferendum.cz)

NOVÝ DVOUMĚSÍČNÍK
PRO DĚTI
A NÁCTILETÉ:
- o všem, čím se lidé liší,
- pro všechny, kteří respektují
a vítají rozdíly mezi lidmi.

ČASOPIS PRO
MULTIKULTURNÍ MLÁDEŽ

**ROMANO
VODORI**

Redakci tvoří děti, žáci, odborníci - Češi, Romové, Vietnamci, Mongolové, Ukrajinci a další
Chcete i Ty být redaktorem Romano Vodori? Napiš nám na romano.vodori@gmail.com
K dostání ve vybraných základních školách a na internetu.

www.romanovodori.cz

Jako šéfredaktora Portálu české literatury (www.czechlit.cz) mě zajímá cokoliv o romské literatuře v České republice, resp. o literárním působení českých Romů v zahraničí.

Pokud budete mít něco z této oblasti, prosím, pošlete mi informaci.

Rádi o tom na našem portálu budeme informovat.

Jaroslav Balvín (junior),
jaroslav.balvin@czechlit.cz

Život v některých osadách na východě Slovenska se moc nemění

JAROVNICE, HOSTINA – Koncem dubna se z cesty po východním Slovensku vrátila skupina pracovníků Muzea romské kultury a krom jiného přivezla obsáhlou fotodokumentaci. Většina snímků pochází z osad Jarovnice a Hostina.

Text a foto: Muzeum romské kultury, Lenka Grossmannová

Lukáš Lhot'an: Míra hříchu...

Dokončení ze str. 1

Kde všude Romové islámské víry žijí a přibližně v jakých počtech? Nejvíce jich žije v arabských zemích – přibližně několik desítek tisíc – a poté na balkánském poloostrově. Také několik desítek tisíc.

Dá se to rozškálovat jako u ostatních muslimů? Kde jsou víc mezi Romy-muslimy spíš sunnité, šíité, alavité?

Ano, je to přesně tak. Většinou přijali tu verzi islámského náboženství, kterou vyznává společenství, v jehož sousedství žijí.

Mezi mnohými Romy-křesťany je vztah k náboženství volnější, bylo vícekrát popsáno, že se zajímají spíš o ten kolorit, procesí, barvy, atmosféru, obřady. Dala by se takhle jistá odlišnost popsat i u muslimů – Romů a Neromů?

Ano, u obou kategorií. Ale u Romů-muslimů je silnější stránka víry, zatímco u nemuslimů – hlavně u některých konvertitek a konvertitů – se jedná mnohdy spíše o záležitost kultury, komplexu. Ale je to takové paušalizování – osobně bych radši hodnotil případ od případu.

Existovaly pokusy o založení vytvořených romských křesťanských církví. Odehrávalo se něco podobného i mezi Romy-muslimy? Pokud mi je známo, tak ne.

Setkal jste se při svých cestách a návštěvách v zahraničí s muslimskými Romy?

Bohužel vysloveně s romskou komunitou muslimů ne, ale mí přátele se s nimi setkali v Bosně a Sýrii.

Pokud ano, kde, jaké byly dojmy? Kolegové mi Romy-muslimy popisovali jako etnikum sice vyznávající islám, ale mající vlastní kulturu a tradice a většinou žijící odděleně od ostatních etnik.

Mají Romové-muslimové v jednotlivých zemích nějaké svoje vlastní duchovní autority?

Ano. Většinou se jedná o systém podobný arabské kmenové struktuře, kdy nejstarší členové rodin a komunit jsou většinou bráni i za náboženské autority.

Před lety se tu ujala podivná fáma: že by do chudých romských osad na Slovensku i do ghatt v Česku mohli přijít radikální muslimští agitátoři a obrátit tady snadno frustrovanou část Romů na bojový islám. Nevíte, jak tato úvaha vůbec vznikla?

Tak o tom slyším poprvé až od vás. Pokud vím, tak vysloveně na misií vůči českým Romům se nezaměřuje ani jedna muslimská organizace působící v ČR. Pouze Islámská nadace v Brně zvažuje překlad základních materiálů o islámu do romštiny, aby usnadnila romsky hovořícím lidem poznání základních principů islámu.

I když šlo o nesmysl, je fakt, že občas se okrajovým křesťanským církvím či sektám podaří ulovit stoupence mezi Romy. Bylo by nelogické, kdyby to nikdy nenapadlo některé stoupence islámu. Setkal

Romské děti ze současného Íránu.

Foto: archiv Lukáše Lhot'ana

jste se někdy s takovými diskusemi či úvahami mezi zde žijícími stoupenci islámu, kteří samozřejmě chtějí svoje učení šířit tak, jak ho šíří i jiná náboženství?

Ano, okrajově o tom občas někteří muslimové diskutují, ale vždy to zapadne do zapomnění. Mezi současnými muslimskými aktivisty v ČR není nikdo, kdo by tomu chtěl věnovat větší úsilí a svou aktivitu. Mezi muslimy v ČR není příliš velké povědomí o Romech a jejich komunitě.

V Izraeli se kdysi mezi částí duchovních velice diskutovalo o tom, jestli se mohou černoští Falašové, kmen z Etiopie, vůbec považovat za Židy. Nevznikaly někdy podobné debaty mezi islámskými duchovními např. kvůli tomu, že by byly výhrady vůči povrchnímu osvojení islámu některými Romy atd.?

Určitě se najdou lidé a duchovní takto uvažující, ale ne pouze vůči Romům, ale všem – z jejich pohledu – malověrným. Ale hlavní proud muslimských teologů a aktivistů obdobné názory odmítá a drží se zásady stanovené Koránem, že každý, kdo vyznává víru v jednoho jediného Boha a uznává Mohameda za proroka, je muslim. A to i kdyby se dopustil nějakého malého hříchu. Podle Koránu člověka islámu zbavuje pouze modloslužba a otevřené vyslovení nevíry v Boha.

Nemůžu vymazat z paměti článek z doby bezprostředně po porážce Saddáma Husajna v Íráku. Psalo se v něm o Romech v Bagdádu, byla popisována averze silně věřících Arabů vůči Romům, proti jejich prý příliš bujarým oslavám, vztahu k alkoholu, údajné přítomnosti některých Romek, dodávaných prý Saddámovým úředníkům. Romové zase popisovali diskriminaci ze strany Arabů, ti se zas vyhýbali romské čtvrti. I když objektivitu článku nedokážu posoudit, přímo mě šokovalo, že tak daleko, v naprosto odlišných podmínkách a kulturách, navíc tam, kde se ti lidé barvou pleti vůbec neliší, je to soužití popisováno podobně jako u nás.

Bohužel, obdobné problémy se občas objevují, ale jedná se mnohdy o problém soužití osob majících rozdílnou kulturu. A v arabské společnosti založené na kmenových vazbách a příslušnosti k různým skupinám se takovéto problémy občas objevují, ale mnohdy jsou pou-

ze zástěrkami pro skutečné důvody vycházející z ekonomických nebo politických zájmů. Většinou je míra bezbožnosti, pokrytectví a hříchu stejná jak u Romů, tak i Arabů.

Jaké víry jsou Romové v Albánii, Bosně a Kosovu?

V Albánii, Bosně a Kosovu jsou jak muslimové, tak i křesťané. Přesné procentuální rozdělení bohužel neznám. Ale lidé z těchto míst žijící v ČR mi řekli, že převažují spíše muslimové.

O povstání v Albánii kvůli tzv. pyramidovému hrám a válce v Bosně a v Kosovu jste asi podrobně informován. Dalo by se popsat, jakou pozici měli místní Romové (nejen muslimové) v těchto zemích a v těchto konfliktech, jak vycházeli s různými stranami? Četl jsem kdysi, že vyhánění Romů z Kosova albánskými ozbrojenci měla údajně zčásti zapříčinit účast některých romských předáků v úřadech ustavených v Kosovu Srby, a také údajně účast na rabování majetku Albánců. Neznáte bližší podrobnosti k těmto dohadům?

Ano, bohužel je pravda, že v případě Kosova došlo k napětí a střetům mezi Albánci a Romy kvůli vztahům s tehdejší Miloševičovým režimem a kolaboraci s ním. Co jsem ale slyšel, vyzvali přední duchovní představitelé albánských muslimů věřící muslimy, aby se nemstili ani Srbům, ani Romům. Aby jim naopak ukázali milosrdenství a odpuštění a začali tak novou etapu vzájemných vztahů, i když ne všem lidem na obou stranách se to líbí. V záležitosti Kosova se tedy jedná o konflikt etnický, který se jednotliví aktéři mnohdy snaží zakrýt náboženstvím.

Mohl byste srovnat Romy bez víry, Romy pod vlivem křesťanství a Romy věřící v islám? V čem je pro ně třeba islám výhodnější a co jim přináší navíc proti jiným náboženstvím?

Víte, já bych si tohle srovnání nerad dovolil. Jakékoliv paušální srovnání etnik, skupin atd. je zavádějící. Podle mě osobně je jedno, jestli Rom věří v křesťanství nebo islám, podstatné je, aby stejně jako v případě jiných etnik byl dobrým člověkem. V případě islámu si myslím, že doposud v muslimské společnosti nebyli Romové vystaveni takové perzekuci, jako ve společnosti tvrdící o sobě, že je křesťanská.

Ptal se Pavel Pečínka

Výhry a prohry FC Drom Brno

BRNO – Futsalový mládežnický oddíl FC Drom Brno, fungující za podpory romského střediska Drom a římskokatolické farnosti v Brně-Zábřovicích (Sdružení Petrov), se v uplynulých měsících zúčastnil dvou významných sportovních soutěží.

Šlo jednak o krajský přebor Vysočiny mladších žáků, což představovalo dvanáct zápasů, z nichž Drom uspěl ve čtyřech (včetně jednoho kontumačně), v jednom remizoval a sedm prohrál.

FC Drom nakonec skončil na pěkném 3. místě. Mnohem lepších výsledků se však podařilo dosáhnout v individuálním hodnocení, neboť na dvou prvních místech v tabulce střelců se umístili hráči Dromu. Na 1. místě Julius Tulej – 12 branek a na 2. místě Andrej Mižigár – 10 branek.

A jak popsat výkony týmu během série turnajů krajského přeboru? Výborné herní individuality a fyzická kondice, na druhou stranu pokulhává týmová spolupráce, koncentrace na zápasy (často prohrává první zápas), nestabilita výkonů (na prvním turnaji tým získal ze čtyř zápasů pouze jediný bod) a chyby při standardních situacích. Projevují se i nedostatky v docházce na zápasy i tréninky, příliš úzké jádro hráčského kádru a těžké zvládnutí neúspěchu (při prvním turnaji došlo k nepříjemným konfliktům).

Druhou významnou akcí bylo Mistrovství České republiky mladších žáků ve Zruči nad Sázavou 7. února 2010. Ze soboty na neděli děti spaly na faře, protože se odjíždělo krátce po šesté hodině ranní. Týmy byly neuvěřitelně vyrovnané. Naši měli silnou sestavu a hráli moc dobře. Soutěž byla tak vyrovnaná, že prakticky pět prvních týmů mělo šanci vyhrát.

Nakonec Drom skončil čtvrtý, ale pouze jediný bod jej dělil od titulu mistrů ČR. Kdyby dokonce vstřelili o jeden jediný gól navíc alespoň v jednom ze tří klíčových zápasů, stačilo by to na získání titulu. První dva týmy měly totiž 10 bodů, druhé dva týmy 9 bodů a až potom byl trochu větší odstup. Útěchou hráčům FC Drom mohlo být, že byli jediným týmem, který porazil pozdější mistry republiky z Přibyslavi.

V individuálním hodnocení opět dopadli tradičně mnohem lépe: hráč Andrej Mižigár se stal nejlepším hráčem mistrovství. Shrňme-li výkon týmu, můžeme konstatovat výbornou hru celého družstva. Jedinou chybou bylo jistě zaváhání z nedostatku koncentrace na počátku zápasu s Amorem Vyškov, které nás stálo dvě branky téměř ze stejných situací. Konečný výsledek 2:1 znamenal ztrátu cenných tří bodů, přičemž jediný z nich by stačil na vítězství v celém mistrovství.

A co FC Drom čeká? 13. března 2010 zahájili jeho hráči jarní část Brněnské futsalové tour, které se účastní v obou žákovských kategoriích (mladší i starší). Po podzimní části jsou v kategorii mladších žáků na 2. místě za jejich tradičním rivalem Amorem Vyškov a v kategorii starších žáků po podzimní části jsou dokonce první, přičemž mají i nejlepší výsledky v individuálních soutěžích (střelci, nejlepší hráč a brankář).

Bodování se provádí tak, že za pořadí v jednotlivých turnajích se uděluje za poslední místo jeden bod, a dále s každým místem výše se přičítá jeden bod. Týmy se jednotlivých turnajů zúčastňují podle svých možností a sbírají body, nemusí se tedy zúčastnit všech zápasů.

Kvůli zkvalitňování práce vznikl nový týmový web na <http://fc-drom-brno.webnode.cz>. Slouží jednak k prezentování aktivity, ale zároveň pro interaktivní komunikaci mezi trenéry a hráči. Tím napomáhá k motivování dětí, k rozvoji jejich počítačové gramotnosti a zvyšuje jejich sociální kompetence.

Výše nastíněný rozsah činnosti samozřejmě klade zvýšené nároky na personální zajištění tréninků dostatečným počtem trenérů a asistentů, kterých se nedostává. Proto by tým přivítal až už pracovníka na DPP, či dobrovolníka, stejně tak i studenta v rámci povinné praxe při studiu sociální politiky nebo pedagogiky. Zároveň zejména v letošním roce pocítujeme kritický nedostatek financí, který limituje další zkvalitňování a rozšiřování této užitečné aktivity. Proto by byť i jen dílčí podpora od sponzorů přišla velmi vhod.

Text a foto: Petr Kosinka

Adresa redakce Romano hangos a Společenství Romů na Moravě

**Bratislavská 65a, Brno 602 00
tel.: 545 246 673 www.srnm.cz
číslo účtu: 27-488570217/0100**

Vydávání Romano hangos podporuje Ministerstvo kultury

Muzeum romské kultury

Bratislavská 67, 602 00 Brno, tel.: 545 571 798, 545 581 206,

fax: 545 214 418, gsm: 608 972 782

e-mail: media@rommuz.cz, www.rommuz.cz

MHD: tram. 2, 4, 9, zast. Tkalcovská, tram. 3, 5, 11, zast. Dětská nemocnice

Program na červen 2010

NOVINKA: OTEVÍRACÍ DOBA V NEDĚLI PRODLOUŽENA DO 18:00 (poslední vstup v 17:15)

6. 6. neděle

Vstup do všech výstavních prostor ZDARMA.

Výstavy:

Plátina pro velké černé oči. Cikáni v díle Míly Doleželové. • Výstava potrvá do 15. 8. 2010

Muzeum poprvé představuje veřejnosti svoji rozsáhlou sbírku děl akademické malířky Míly Doleželové (1922–1993) reflektující romské téma. Výstava je doplněna i o výpůjčky dalších majitelů. Velkoformátová díla zobrazují neobvyklý, a přesto lidsky teplý až žhnoucí svět Romů. Autorka je přirovnávána k mexickým muralistům jako Diego Rivera či David Alfaro Siqueiros, mezi českými malíři však nemá její dílo obdoby.

Doprovodná akce: 9. 6. od 15⁰⁰

Komentovaná prohlídka – **Hledání pravdy Míly Doleželové.** Výstavou provede autor stejnojmenné monografie o autorce z roku 2006, historik umění PhDr. Ivan Žlůva.

23. 6. od 10⁰⁰ pro školy, od 15⁰⁰ pro veřejnost

Komentovaná prohlídka – **Inspirační zdroje Míly**

Doleželové. Výstavou provede kurátorka výstavy, historička a ředitelka muzea PhDr. Jana Horváthová.

Komentovaná prohlídka – **Hledání pravdy Míly Doleželové.** Výstavou provede autor stejnojmenné monografie o autorce z roku 2006, historik umění PhDr. Ivan Žlůva.

Stálá expozice

Příběh Romů (etapa 1939–2005).

Na historické ose prezentuje hmotnou i duchovní kulturu Romů.

Nedělní dílny Muzea romské kultury:

Narodila jsem se pod šťastnou hvězdou. Romské hádanky, přísloví, příběhy.

Film:

20. 6. od 17⁰⁰

Projekce filmu **Roma Boys** a následná beseda se scénáristou Davidem Tišerem a režisérkou Rozálií Kohoutovou.

Akce je součástí **festivalu Queer parade Brno – Teplé jaro 2010.**

KULTURNÍ PROGRAM ČERVEN 2010 Vzdělávací a kulturní centrum Židovského muzea v Praze, pobočka Brno

tř. Kpt. Jaroše 3, 602 00 Brno
tel.: 544 509 651, tel. i fax: 544 509 652
www.jewishmuseum.cz, brno@jewishmuseum.cz

úterý 8. 6. v 18 hod.: Prostorový a architektonický vývoj třebíčského gheta – přednáška **PhDr. Rudolfa Fišera, CSc.**, která bude zaměřena na rozvoj židovského sídliště v Podklášteří od 16. století do poloviny 19. století. Přednáška bude doprovázena fotografiemi map a plánů gheta a fotografiemi z autorova stavebně-historického průzkumu domů. *Vstupné 20 Kč.*

úterý 15. 6. v 18 hod.: Tváří v tvář – Vyprávěná historie šoa. V roce 1993 byla založena nadace Stevena Spielberga Survivors of the Shoah Visual History Foundation, která si vytkla za cíl posbírat po celém světě výpovědi těch, kteří přežili peklo koncentračních táborů. V 56 zemích vznikly štáby dobrovolníků i odborných pracovníků, které natáčely 52 000 rozhovorů s přeživšími v jejich národních jazycích. Materiály jsou dnes počítačově zpracovány a shromážděny na Univerzitě Jižní Kalifornie v USA. V roce 2010 bylo v Praze otevřeno Centrum vizuální historie Malach, které umožňuje přístup k filmovým svědectvím přeživších a svědků šoa. O tom, jak natáčení probíhalo, bude vyprávět **Zuzana Prudilová**, jedna se stovek moderátorů, kteří se na projektu podíleli. *Vstupné 20 Kč.*

čtvrtek 24. 6. v 18 hod.: Zapomenuté transporty do Polska – promítání filmu za osobní účasti režiséra **Lukáše Přibyla**, který po skončení filmu uzavře svým povídáním celý tento čtyřdílný cyklus dokumentů. Film Zapomenuté transporty do Polska získal v březnu tohoto roku prestižní ocenění Českého lva za nejlepší dokument. *Vstupné 20 Kč.*

neděle 27. 6. v 15 hod.: Jak vypadá židovská svatba? Chtěli byste si vyzkoušet, jaké to je stát pod svatebním baldachýnem? Co musí ženich nevěstě slíbit a jaký je význam svatební smlouvy? Chcete si takovou vlastní smlouvu (ketubu) vytvořit? Dílna nejenom pro rodiče s dětmi od 6 let. *Vstupné 30 Kč.*

Sál je přístupný vždy 20 minut před zahájením programu. 15 minut po začátku programu není vstup do Vzdělávacího a kulturního centra povolen.

Celý měsíc červen bude v sále VKC pokračovat výstava asambláží a obrazů **Jana F. Kováře** nazvaná **Ahavat Jisrael (Milovat Izrael)**. Výstava je připravena ve spolupráci se Židovskou obcí Brno. *Vstup volný.*

JEŠTĚ NEJSME TAK STAŘÍ poprvé

Zveme vás v sobotu 26.6. od 17:00 hod na taneční odpoledne do Obecního domu v Ludgeřovicích, hudba nejen v moderním rytmu pro všechny k tanci a poslechu. Budou se hrát krásné melodie 60., 70. léta pro každou generaci. Vhodným výběrem skladeb, šlágrů, které potěší a jsou nezapomenutelné. Přítomní hosté obdrží 2dl vína pro dobrou náladu a jeden los pro štěstí .

Kulturní program: orientální tanečnice - CIKNE CHAVE

Ukázky tance v nejvyšší věkové kategorii: taneční soubor BESEDA, a MORAVA

Tuto kulturní akci sponzoruje: obec Ludgeřovice, Fa Pšeja - dodavatel vína

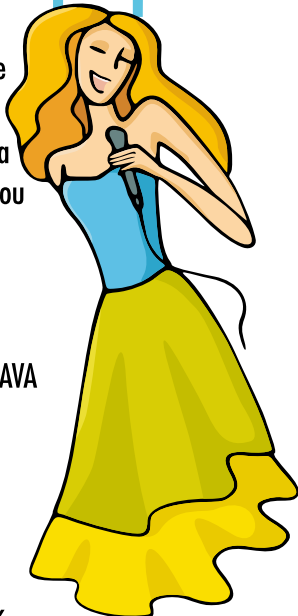
pro moravu a další sponzoři a účinkující

Přijďte se pobavit, podělit o dobrou náladu a vyhrát v tombole.

Občerstvení bude zajišťovat restaurace Myslivec.

Vstupné dobrovolné

Zve vás Jaroslav Robenek

PŘEDPLATNÉ ROMANO HANGOS

Příjmení a jméno:	Ulice, číslo domu:
PSC, místo:	Datum narození:
E-mail:	Telefon:
Název a sídlo peněžního ústavu:	Číslo účtu:
Název organizace:	Adresa:
ICO:	DIČ:
Počet objednaných výtisků:	Od čísla:
Způsob platby: ☐ hotově ☐ bankovním převodem bez faktury; variabilní symbol: ☐ složenkou ☐ bankovním převodem na fakturu	

Vyplněný formulář zašlete na adresu: Romano hangos, Bratislavská 65a, 602 00 Brno.
Komerční banka Brno-město; číslo účtu: 27-488570217/0100. Cena předplatného na rok 2010 činí 240 Kč.